

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки, управління та інформаційних технологій
Кафедра економіки та фінансів

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки,
управління та інформаційних
технологій

Юлія НЕГОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
(код і найменування спеціальності)

освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(назва освітньо-професійної програми)

тип дисципліни професійної підготовки

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

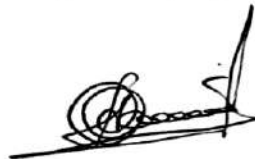
Петро ОВЧАР

(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою економіки та фінансів
протокол № 1
від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Петро ОВЧАР

(прізвище, ініціали)

Укладач: Браславець Олексій Юрійович, кандидат економічних наук.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни *«Податковий менеджмент»* забезпечує формування вмінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою, поглиблює та конкретизує набуті здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти базові знання з таких дисциплін як *«Податкова система»*, *«Економіка і бізнес»*, *«Мікроекономіка»*, *«Макроекономіка»*, *«Бухгалтерський облік»*, *«Основи економічної теорії»* та набуття ними відповідних фахових компетенцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни *«Податковий менеджмент»* є теоретична та практична основа сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль фахівця в області фінансових відносин загалом і фіскальних провідних зокрема.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин (4 кредити ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *«Податковий менеджмент»* є оволодіння здобувачами знань щодо сутності та функції податкового менеджменту; набуття умінь щодо податкового менеджменту за видами податкових платежів, виховання у здобувачів податкової культури.

Основними завданнями навчальної дисципліни *«Податковий менеджмент»* є засвоєння теоретичних засад, сутності, функцій та принципів податкового менеджменту; розуміння історії розвитку податків та формування податкової системи України; ознайомлення з організаційною структурою Податкової служби України та функціями її ключових підрозділів; вивчення методів і підходів до управління оподаткуванням фізичних осіб та підприємств, зокрема податком на доходи фізичних осіб і податком на прибуток; набуття практичних навичок податкового менеджменту у сфері транспорту, землі, рентних та ресурсних платежів, спеціальних податкових режимів, митного оподаткування, акцизів та універсальних податків (ПДВ); формування вмінь організовувати управління місцевими податками, обов'язковими платежами до державних цільових фондів та єдиним соціальним внеском; оволодіння методичними підходами до аналізу та оцінки ефективності податкових платежів, їх планування та оптимізації з урахуванням законодавчих вимог; засвоєння сучасних аналітичних та цифрових інструментів податкового менеджменту для прийняття обґрунтованих управлінських рішень; розвиток здатності забезпечувати податкову дисципліну, мінімізацію фінансових ризиків та підвищення ефективності діяльності підприємства або органу управління через оптимальне використання податкових механізмів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Податковий менеджмент» забезпечує набуття здобувачами освіти *компетентностей*:

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК4.	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК5.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК1.	Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
СК4.	Здатність використовувати науковий, аналітичний і методичний інструментарій та оцінювати їх дієвість для обґрунтування управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК8.	Здатність застосовувати інноваційні підходи, інструменти та технології в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
СК10	Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з питань функціонування сфери фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують до фахівців і нефахівців.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1	Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.
ПРН 4	Відшуковувати, критично осмислювати та обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПРН 8	Вміти застосовувати інноваційні підходи, інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.
ПРН 9	Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПРН 10	Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання (мікрорівень) та стану фінансових систем на макрівні.
ПРН 11	Застосовувати поглиблені знання, науковий, аналітичний і методичний інструментарій, в сфері фінансового, банківського та страхового менеджменту для обґрунтування та прийняття управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.
ПРН 12	Обґрунтувати вибір варіантів управлінських рішень у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та оцінювати їх ефективність з урахуванням цілей, наявних обмежень, законодавчих та етичних аспектів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	пз	лаб	с.р.		л	сем	пз	лаб	с.р.
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи податкового менеджменту												
Тема 1. Зародження та розвиток податків	7	1	1	-	-	5	8	-	-	-	-	8
Тема 2. Сутність та функції податкового менеджменту.	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України.	8	1	1	-	-	6	7	-	-	-	-	7
Тема 4. Податковий менеджмент у податку на доходи фізичних осіб	8	1	1	-	-	6	9	1	1	-	-	7
Тема 5. Податковий менеджмент у податку на прибуток підприємств	10	2	2	-	-	6	9	1	1	-	-	7
Тема 6. Податковий менеджмент у оподаткуванні транспорту та землі	10	2	2	-	-	6	8	1	1	-	-	6
Тема 7. Податковий менеджмент у спеціальних податкових режимах	10	2	2	-	-	6	7	-	1	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10	-	-	40	55	3	4			48

Змістовий модуль 2. Податковий менеджмент непрямого оподаткування та інших податків та платежів податкового характеру

Тема 8. Податковий менеджмент у митному оподаткуванні	8	1	2	-	-	5	11	1	-	-	-	10
Тема 9. Податковий менеджмент специфічних акцизів (акцизного податку)	8	1	2	-	-	5	12	1	1	-	-	10
Тема 10. Податковий менеджмент універсальних акцизів (ПДВ)	11	2	2	-	-	7	12	1	1	-	-	10
Тема 11. Податковий менеджмент місцевих податків та зборів	11	2	2	-	-	7	10	-	1	-	-	9
Тема 12. Податковий менеджмент обов'язкових платежів до державних цільових фондів та єдиного соціального внеску	11	2	2	-	-	7	10	-	1	-	-	9
Тема 13. Податковий менеджмент рентних та ресурсних платежів	11	2	2	-	-	7	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	60	10	12	-	-	38	65	3	4	-	-	58
Усього годин	120	20	22	-	-	78	120	6	8	-	-	106

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

ТЕМА 1. ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПОДАТКІВ

Гене́за податків і податкових систем. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування і функцій податків. Розвиток фіскальних інститутів.

ТЕМА 2. СУТНІСТЬ ТА ФУНКЦІЇ ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність податків. Визначення податків, їх ознаки. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Розподільча та контрольна функції податків. Сутність податкового менеджменту. Державний та корпоративний податкові менеджменти.

Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота.

Податкові ставки як інструмент державного податкового менеджменту. Тверді і процентні ставки. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні і регресивні, їх комбінації. Проста і складна прогресії оподаткування.

ТЕМА 3. ПОДАТКОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ. ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

Класифікація податків, її ознаки. Класифікація податків за економічним змістом об'єкта оподаткування: податки на доходи, майно, споживання та ресурсні (рентні) платежі. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні і місцеві податки. Класифікація податків в залежності від способу їх справляння – розкладні і окладні податки. Прямі і непрямі податки: їх характеристика та економічний зміст. Види прямих податків: реальні та особисті. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків. Види непрямих податків. Переваги та недоліки прямих й непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Податкова система України, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують. Податковий кодекс України.

Ідеали оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. Рівноцінність в оподаткування різних суб'єктів.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Принципи оподаткування: класичні принципи оподаткування А.Сміта та сучасні принципи побудови податкової системи України, їх реалізація.

Державна податкова служба України. Законодавство України про податкову службу. Організаційна структура та функції органів державної податкової служби в Україні. Права і відповідальність працівників органів державної податкової служби.

Облік платників і надходжень податків. Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій.

ТЕМА 4. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Основні принципи побудови податку на доходи фізичних осіб. Елементи податку: суб'єкти та об'єкти оподаткування, предмет оподаткування, загальні засади формування бази оподаткування, система ставок оподаткування, система пільг з податку; характеристика окремих елементів. Категорії суб'єктів та об'єктів оподаткування, режими оподаткування різних категорій.

Нормативно-правова база, якою регулюються питання оподаткування доходів фізичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб в Податковому кодексі України. Зміст, структура,

соціально-економічне значення та порівняльна характеристика.

Оподаткування доходів, одержаних з різних джерел. Основний алгоритм обчислення податку на доходи фізичних осіб. Особливості визначення об'єкту оподаткування та формування бази оподаткування: суми виплат, що не включаються до сукупного річного оподатковуваного доходу; суми виплат, на які зменшується дохід з метою оподаткування (податкові знижки). Ставки податку. Особливість визначення суми податкового окладу.

Особливості оподаткування доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності без утворення юридичної особи (фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності). Форми сплати податку в залежності від видів та форм підприємницької діяльності.

Річний перерахунок сум прибуткового податку: порядок, алгоритм та терміни проведення, документальне оформлення річних перерахунків.

Особливості оподаткування доходів нерезидентів та негромадян – резидентів України.

Декларування доходів фізичних осіб. Категорії платників, що зобов'язані декларувати свої доходи. Форми податкових декларацій в Україні, їх структура. Порядок їх заповнення та терміни подання для різних категорій платників.

ТЕМА 5. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ

Поняття про дохід і прибуток та порядок їх обчислення. Корпоративний прибутковий податок як основний вид особистого прямого оподаткування юридичних осіб: світовий досвід.

Роль і значення податку у формуванні доходів бюджетів, регулюванні доходів підприємств різних форм власності, стабілізації економіки і грошового обігу. Податок на прибуток підприємств у Податковому кодексі України. Склад платників податку.

Податок на прибуток підприємства: економічний зміст та сутність. Платники податку. Об'єкт оподаткування. Порядок обчислення оподатковуваного прибутку. Алгоритми визначення основних показників, необхідних для обчислення оподатковуваного прибутку. Амортизація та амортизаційна політика. Порядок обчислення амортизаційних відрахувань.

Порядок обчислення податку на прибуток і складання декларації з податку на прибуток. Система ставок податку і пільги. Значення пільг та порядок їх надання.

Оподаткування окремих категорій платників податку: банківських і страхових організацій, підприємств з іноземними інвестиціями та нерезидентів, неприбуткових організацій, відокремлених підрозділів (філій).

Камеральна перевірка звітів і балансів, податкових декларацій і розрахунків податків на доходи платників різних форм власності та організаційно-правових форм; фінансові і адміністративні санкції за порушення вимог законодавства щодо оподаткування прибутку.

ТЕМА 6. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У ОПОДАТКУВАННІ ТРАНСПОРТУ ТА ЗЕМЛІ

Збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Економічна сутність оподаткування транспортних засобів в Україні. Нормативно-правова база, якою регулюється оподаткування власників транспортних засобів. Податковий кодекс України та транспортне оподаткування.

Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація об'єктів оподаткування відповідно до чинного законодавства України. Предмети оподаткування для різних видів транспортних засобів. Система ставок податку. Алгоритм обчислення та сплати податку до бюджету. Терміни сплати податку. Пільги та порядок їх надання.

Економічна сутність оподаткування землі в Україні. Нормативно-правова база, якою регулюються земельні відносини в Україні. Плата за землю в Україні та її форми: земельний податок та орендна плата. Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація земельних ділянок з метою оподаткування. Предмет оподаткування. Система ставок земельного податку та їх диференціація в залежності від класифікації земельних ділянок. Пільги з плати за землю.

Організація обліку суб'єктів оподаткування платою (податком) за землю. Кадастровий метод обліку об'єктів оподаткування.

ТЕМА 7. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СПЕЦІАЛЬНИХ ПОДАТКОВИХ

РЕЖИМАХ

Види й форми спеціальних податкових режимів, передбачених чинним законодавством України. Єдиний податок. Фіксований сільськогосподарський податок. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами (обов'язковими платежами).

Порядок переходу до сплати податків за спрощеною системою оподаткування або відмови від сплати податків за спрощеною системою оподаткування.

Фінансово-економічний зміст єдиного податку. Правова база єдиного податку. Алгоритм справляння та процедура обчислення й сплати єдиного податку. Основні елементи єдиного податку.

Фінансово-економічний сенс фіксованого сільськогосподарського податку. Основні елементи податку та алгоритм його обчислення й сплати.

Фінансово-економічний сенс збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію. Основні елементи збору та алгоритм його обчислення й сплати.

Фінансово-економічний сенс збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ. Основні елементи збору та алгоритм його обчислення й сплати.

Змістовний модуль 2.

ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ НЕПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ ТА ІНШИХ ПОДАТКІВ ТА ПЛАТЕЖІВ ПОДАТКОВОГО ХАРАКТЕРУ

ТЕМА 8. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У МИТНОМУ ОПОДАТКУВАННІ

Економічний зміст мита. Мито як складова податкової системи держави та інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митна політика держави. Види мита.

Елементи мита: суб'єкт, об'єкт, база оподаткування, ставки. Особливості визначення бази оподаткування – митної вартості. Види ставок мита (адвалорні та специфічні; повні, пільгові та преференційні).

Порядок обчислення мита та алгоритм розрахунку.

ТЕМА 9. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ СПЕЦИФІЧНИХ АКЦИЗІВ (АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ)

Суть і значення акцизного податку. Платники і об'єкти акцизного податку. Визначення оподатковуваного обороту. База оподаткування для адвалорного та специфічного оподаткування. Пільги. Характеристика ставок акцизного податку: адвалорні та специфічні ставки. Порядок обчислення. Формування цін з ПДВ і акцизним податком, обчислення акцизного податку, складання розрахунків. Порядок обчислення акцизного податку з імпортованих товарів, ввезених з-за меж митних кордонів України. Строки сплати в бюджет і звітність платників.

Порядок маркування алкогольних та тютюнових виробів марками акцизного податку. Контроль органів державної податкової служби за платниками акцизного податку. Відповідальність платників за порушення порядку обчислення і сплати у бюджет акцизного податку.

ТЕМА 10. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ УНІВЕРСАЛЬНИХ АКЦИЗІВ (ПДВ)

Економічна природа і значення податку на додану вартість в забезпеченні доходної частини бюджету. ПДВ у Податковому кодексі України. Платники ПДВ. Об'єкт оподаткування і порядок його визначення. Визначення оподатковуваного обороту.

Пільги по податку, порядок їх надання, ставки податку. Порядок обчислення ПДВ і терміни сплати в бюджет: податкове зобов'язання та податковий кредит; дата виникнення податкового зобов'язання.

Особливості обчислення і сплати податку для окремих платників і за окремими товарами (роботами, послугами).

Порядок ведення обліку податку та складання розрахункових і відвантажувальних документів. Податковий облік ПДВ. Книги обліку придбання та продажу товарів (робіт, послуг). Податкова накладна.

Звітність платників і контроль органів державної податкової служби. Відповідальність платників за неправильне обчислення та несвоєчасну сплату податку в бюджет.

ТЕМА 11. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ

Місцеві податки та збори в Україні: економічна сутність та значення. Нормативно-правова база місцевого оподаткування в Україні. Повноваження органів місцевого самоврядування (місцевих Рад) щодо встановлення місцевих податків в Україні.

Види місцевих податків та зборів в Україні. Характеристика окремих видів місцевих податків і зборів та їх елементи: суб'єкти, об'єкти та предмет оподаткування, ставки платежів. Порядок сплати податків та зборів до бюджетів. Пільги щодо місцевого оподаткування.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – як провідний місцевий податок. Економічна сутність та зміст оподаткування нерухомого майна. Особливості алгоритму й процедури обчислення та сплати податку на нерухоме майно.

ТЕМА 12. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ОBOB'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ ДО ДЕРЖАВНИХ ЦІЛЮВИХ ФОНДІВ ТА ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ

Економічна сутність та значення внесків юридичних та фізичних осіб до державних цільових фондів. Види державних цільових фондів: Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України, Фонд соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві. Основні тенденції розвитку внесків до державних цільових фондів: світовий та вітчизняний досвід. Персоніфікація внесків на державне пенсійне страхування.

Елементи оподаткування обов'язковими внесками до державних цільових фондів: суб'єкти та об'єкти оподаткування. Особливості формування бази оподаткування. Порядок нарахування та сплати до бюджету. Нарухування на фонд заробітної плати та відрахування з заробітної плати та інших видів доходів до соціальних фондів, їх вплив на структуру фінансів суб'єктів господарювання та особистих доходів фізичних осіб.

Специфіка процедури обчислення та сплати єдиного соціального внеску.

ТЕМА 13. ПОДАТКОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ РЕНТНИХ ТА РЕСУРСНИХ ПЛАТЕЖІВ

Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Лісовий кодекс. Значення платежів, види платежів. Основні елементи збору. Пільги. Порядок і строки сплати в бюджет.

Обов'язки органів державної податкової служби щодо контролю за правильним обчисленням і своєчасною сплатою платежів за спеціальне використання лісових ресурсів.

Збір за використання води. Суть і значення збору. Платники, порядок обчислення і строки сплати в бюджет. Пільги. Звітність платників та контроль органів податкової служби.

Збір за користування радіочастотним ресурсом України. Суть і значення збору. Платники, порядок обчислення і строки сплати в бюджет. Пільги. Звітність платників та контроль органів податкової служби.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зародження та розвиток податків	1	-
2	Сутність та функції податкового менеджменту.	1	-
3	Податкова система України. Податкова служба України.	1	-
4	Податковий менеджмент у податку на доходи фізичних осіб	1	1
5	Податковий менеджмент у податку на прибуток підприємств	2	1
6	Податковий менеджмент у оподаткуванні транспорту та землі	2	1
7	Податковий менеджмент у спеціальних податкових режимах	2	-
8	Податковий менеджмент у митному оподаткуванні	1	1
9	Податковий менеджмент специфічних акцизів (акцизного податку)	1	1
10	Податковий менеджмент універсальних акцизів (ПДВ)	2	1
11	Податковий менеджмент місцевих податків та зборів	2	-
12	Податковий менеджмент обов'язкових платежів до державних цільових фондів та єдиного соціального внеску	2	-
13	Податковий менеджмент рентних та ресурсних платежів	2	-
Усього годин		20	6

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Зародження та розвиток податків	1	-
2	Сутність та функції податкового менеджменту.	1	-
3	Податкова система України. Податкова служба України.	1	-
4	Податковий менеджмент у податку на доходи фізичних осіб	1	1
5	Податковий менеджмент у податку на прибуток підприємств	2	1
6	Податковий менеджмент у оподаткуванні транспорту та землі	2	1
7	Податковий менеджмент у спеціальних податкових режимах	2	1
8	Податковий менеджмент у митному оподаткуванні	2	-
9	Податковий менеджмент специфічних акцизів (акцизного податку)	2	1
10	Податковий менеджмент універсальних акцизів (ПДВ)	2	1
11	Податковий менеджмент місцевих податків та зборів	2	1
12	Податковий менеджмент обов'язкових платежів до державних цільових фондів та єдиного соціального внеску	2	1
13	Податковий менеджмент рентних та ресурсних платежів	2	-
Усього годин		22	8

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна

		форма	форма
1	Зародження та розвиток податків	5	8
2	Сутність та функції податкового менеджменту.	5	7
3	Податкова система України. Податкова служба України.	6	7
4	Податковий менеджмент у податку на доходи фізичних осіб	6	7
5	Податковий менеджмент у податку на прибуток підприємств	6	7
6	Податковий менеджмент у оподаткуванні транспорту та землі	6	6
7	Податковий менеджмент у спеціальних податкових режимах	6	6
8	Податковий менеджмент у митному оподаткуванні	5	10
9	Податковий менеджмент специфічних акцизів (акцизного податку)	5	10
10	Податковий менеджмент універсальних акцизів (ПДВ)	7	10
11	Податковий менеджмент місцевих податків та зборів	7	9
12	Податковий менеджмент обов'язкових платежів до державних цільових фондів та єдиного соціального внеску	7	9
13	Податковий менеджмент рентних та ресурсних платежів	7	10
Усього годин		78	106

11.Завдання для самостійної роботи

Основою самостійної роботи є поглиблене вивчення сутності податкового менеджменту як цілісної системи планування, організації, регулювання та контролю податкових процесів підприємства. Особлива увага приділяється розумінню структури податкової системи України, функцій Податкової служби, а також ролі податкового менеджменту у забезпеченні ефективності фінансової діяльності підприємств. Аналізуються історичні аспекти розвитку податків, їх функції та призначення, що дозволяє оцінити еволюцію систем оподаткування та сучасні підходи до управління податковими потоками.

Здобувач повинен дослідити реальні приклади податкового менеджменту вітчизняних та міжнародних підприємств, зокрема у сфері податку на доходи фізичних осіб, податку на прибуток, ПДВ, акцизів, рентних та ресурсних платежів, місцевих податків і зборів, спеціальних податкових режимів та митного оподаткування. Необхідно порівняти підходи до оптимізації податкових платежів, визначити сильні та слабкі сторони організації податкових процесів та оцінити ефективність використання податкових інструментів у різних секторах економіки.

У процесі роботи формується вміння аналізувати податкову звітність, здійснювати планування податкових платежів, оцінювати ризики та приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням законодавчих вимог і фінансових можливостей підприємства. Особлива увага приділяється інтеграції податкового менеджменту у загальну фінансову політику та взаємозв'язку податкових рішень з управлінням грошовими потоками, прибутком та капіталом підприємства.

Здобувач має оволодіти навичками розробки та оцінки політики податкового менеджменту, зокрема управління податковими зобов'язаннями та податковими пільгами, оптимізації платежів у межах законодавчих норм і мінімізації фінансових ризиків. Важливим аспектом є застосування

сучасних аналітичних та цифрових інструментів (Excel, спеціалізовані програми податкового обліку) для планування, контролю та оцінки ефективності податкових рішень.

У фокусі дисципліни — комплексне управління податковими потоками підприємства, що забезпечує фінансову стійкість, зменшення податкових ризиків та підвищення конкурентоспроможності організації. Студент набуває компетентностей у здійсненні стратегічного та оперативного планування податкових платежів, діагностиці податкових процесів і прийнятті обґрунтованих управлінських рішень у сучасному бізнес-середовищі.

Самостійна робота здобувачів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (диференційований залік)

1. Адміністративний штраф, фінансова санкція та пеня за порушення податкового законодавства: сутність, фінансово-економічна характеристика та загальна методика обчислення.
2. Алгоритм управління обчисленням й сплатою транспортного збору та система ставок.
3. Алгоритм управління обчисленням податку з доходів фізичних осіб, що працюють на умовах трудового договору.
4. Управління амортизацією та амортизаційна політика. Їх роль та місце в процесі оподаткування прибутку підприємств.
5. Система звітності з платежів до державних цільових фондів: Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України, Фонд соціального страхування України на випадок безробіття.
6. Звітність з непрямих податків: акцизів і мита.
7. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні і регресивні, їх комбінації. Роль ставок в процесі оподаткування.
8. Звітність з прямих податків: прибуткових та майнових.
9. Державна податкова служба України, її структура та функції. Нормативно-правові акти України про податкову службу.
10. ПДВ: система обліку та звітності.
11. ПДВ: організація сплати та обороту, ПДВ-рахунки.
12. ПДВ: облік платників.
13. Податковий менеджмент у платі за землю: облік суб'єктів та об'єктів оподаткування, ставки, пільги, загальний алгоритм оподаткування.
14. Управління податком з доходів фізичних осіб: облік суб'єктів та об'єктів оподаткування, предмет оподаткування, загальні засади формування бази оподаткування, ставки оподаткування, система пільг з податку.
15. Менеджмент податку на прибуток підприємств: система обліку та звітності.
16. Елементи та термінологія оподаткування: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота.
17. Загальнотеоретичні засади управління корпоративним прибутковим оподаткуванням.
18. Зародження держави і податків, етапи розвитку податків та їх коротка характеристика.
19. Історичний розвиток форм оподаткування і функцій податків.
20. Засади обліку платників податків.
21. Методи побудови та види податкових ставок.
22. Мито як складова податкової системи держави та інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Елементи мита: суб'єкт, об'єкт, база оподаткування, ставки. Порядок обчислення мита та алгоритм розрахунку.
23. Місцеві податки та збори в Україні: економічна сутність та значення, коротка характеристика окремих платежів (комунальний податок, податок на рекламу тощо).
24. Нарахування на фонд заробітної плати та відрахування з заробітної плати та інших видів доходів до соціальних фондів (ЄСВ), їх вплив на структуру фінансів суб'єктів господарювання та особистих доходів фізичних осіб.
25. Об'єкт оподаткування податком на прибуток підприємств: особливості формування бази оподаткування, облікових та звітних процедур.

26. Організаційна структура та функції органів державної податкової служби в Україні.
27. Особливості обліку та звітності при оподаткуванні доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності без утворення юридичної особи (фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності).
28. Особливості обліку та звітності при оподаткуванні доходів, одержаних за основним місцем роботи: визначення об'єкту оподаткування та формування бази оподаткування; суми виплат, що не включаються до сукупного річного оподатковуваного доходу; суми виплат, на які зменшується дохід з метою оподаткування.
29. Особливості формування бази оподаткування податком з доходів фізичних осіб: застосування різних видів податкових пільг та знижок.
30. Податковий облік та його зв'язок із системою фінансового обліку.
31. Плата за землю в Україні та її форми: земельний податок та орендна плата. Загальні засади обліку та звітності при земельному оподаткуванні в Україні.
32. Податки в структурі перерозподілу ВВП.
33. Податки та їхні суспільні функції.
34. Податки як форма фінансового методу наповнення бюджетів різних рівнів.
35. Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки.
36. Податок на нерухоме майно в Україні: система обліку та звітності та загальна характеристика алгоритму розрахунку.
37. Податок на додану вартість: система обліку та звітності із застосуванням сальдо-методу (метод рахунків-фактур, бруто-різниця) обчислення ПДВ.
38. Податок на прибуток підприємства: система обліку та звітності.
39. Процедура визначення в Україні оподатковуваного прибутку в податку на прибуток підприємств.
40. Процедура нарахування плати за землю та система ставок для земель різних категорій.
41. Процедура обчислення акцизного податку з імпортованих товарів, ввезених з-за меж митних кордонів України. Маркування окремих видів товарів марками акцизного податку.
42. Процедура обчислення акцизного податку. Формування цін з ПДВ і акцизним податком. Маркування окремих видів товарів марками акцизного податку.
43. Процедура обчислення і сплати в бюджет ПДВ: ставки податку; податкове зобов'язання та податковий кредит; дата виникнення податкового зобов'язання.
44. Процедура оподаткування доходів фізичних осіб, одержаних від здійснення операцій з нерухомим майном.
45. Процедура та загальний алгоритм обчислення податку на прибуток підприємств. Система ставок корпоративного прибуткового податку в Україні.
46. Загальні принципи обліку платників податків – специфіка обліку для юридичних та фізичних осіб.
47. Прямі і непрямі податки: їх загальна характеристика та економічний зміст.
48. Прямі та непрямі податки, їх роль в регулюванні доходів фізичних осіб та в податковій політиці держави.
49. Регулююча функція податків, механізм її реалізації.
50. Річні перерахунки сум податку з доходів фізичних осіб: податковий кредит як ключова категорія річного перерахунку, алгоритм та документальне оформлення річних перерахунків.
51. Розподільча та контрольна функції податків.
52. Система загальнодержавного та місцевого оподаткування в Україні: фінансово-економічний зміст, законодавче забезпечення та структура.
53. Система ставок податку з доходів різних категорій фізичних осіб.
54. Склад доходів при оподаткуванні прибутку підприємств.
55. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують.
56. Ставки як елемент податків та класифікація ставок.
57. Структура податкової системи України та основні принципи її побудови.
58. Суть і значення акцизного податку. Групи підакцизних товарів. Порядок визначення бази оподаткування та обчислення акцизного податку.

59. Тверді і процентні ставки: ознаки класифікації, види та загальна характеристика.
60. Засади майнового оподаткування в Україні.
61. Теоретичні основи корпоративного прибуткового податку.
62. Термінологія оподаткування.
63. Фінансово-економічний зміст санкцій за порушення платниками податків порядку розрахунків з бюджетом і за подання декларацій: фінансові санкції, адміністративні штрафи, пені.
64. Фіскальна функція податків, механізм її реалізації.
65. Функції податків.
66. Характеристика окремих видів місцевих податків і зборів та їх елементи: суб'єкти, об'єкти та предмет оподаткування, ставки платежів.

13. Методи навчання

Методи навчання на практичних заняттях: практичний метод (метод візуалізації (презентація, графічна та таблична ілюстрація, метод демонстрацій та інші); дослідницький метод, пошуковий метод (робота з навчально-методичною літературою: рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веборієнтовані тощо); кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо); метод проблемного виконання, репродуктивний метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Податковий менеджмент» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді: *усного та письмового опитування, доповідей, тестування, вирішення завдань, написання рефератів, виконання індивідуальних завдань тощо.*
- для підсумкового контролю у вигляді *диференційований залік у формі усної або письмової відповіді (теоретичні питання, вирішення практичних завдань, тощо).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення диференційованого заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Податковий менеджмент» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Податковий менеджмент» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційованій залік з навчальної дисципліни «Податковий менеджмент» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60													Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль							Змістовий модуль 2					Самостійна робота			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		T13		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	10	40	100

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Податковий менеджмент» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна

1. Податковий кодекс. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
2. Варналій З.С. Податкова система: підручник / З.С. Варналій, М.В. Романюк К. : Знання України, 2019 567 с.
3. Браславець О.Ю., Воловін О.Г. (2025) Податкові важелі як інструмент державного регулювання підприємницької діяльності //Актуальні проблеми економіки. № 5 (287). – с.416-422
4. Браславець О.Ю., Дашевська К.В. (2024) Обґрунтування підходів та характеристика інструментів для оптимізації податкових платежів // Актуальні проблеми економіки.. №3 (273). – с.112-120
5. Купчак М. Я., Саміло А. В. (2020) Податковий менеджмент. Навчальний посібник. – Львів, 185 с
6. Податковий менеджмент (2022): навчальний посібник / А. В. Жаворонок, К. С. Шапошников, І. Я. Ткачук. Одеса : Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій, 220 с
7. .Poltorak A. S., Tyshchenko S.I., Khrystenko O. A., Ribachuk V.P., Kuzoma V.V. and Stamat V.M. (2023) Theoretical and praxeological approaches to monitoring the state of financial security of Ukraine. Economic and cyber security : collective monograph. 2023. Kharkiv: PC TECHNOLOGY CENTER, Pp. 123-159. DOI: <https://doi.org/10.15587/978-617-7319-98-5.ch5>

Допоміжна

1. Аналіз господарської діяльності: Навч. посіб. / О. О. Адлер, О. Й. Лесько ; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2019. 114 с.
2. Аналіз оплати праці державних службовців у контексті реформування системи державного управління: Зб. дослідж. / О. В. Волошина та ін.; за заг. ред. В. М. Мазярчука; Financial and economic analysis office in the VRU (FEAO). Київ: Лопатіна О. О., 2019. 208 с.
3. Безпека трудових відносин в умовах реформування економіки України: Монографія / Н. Л. Авраменко; за наук. ред. В. І. Федорчук-Мороз ; Луц. нац. техн. ун-т. Луцьк : ІВВ Луц. НТУ, 2019. 190 с.
4. Гаркушенко О.М. Податки на продажі в цифрову епоху: уроки для України: науково-аналітична доповідь; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. К., 2018. 42 с
5. Крегул Ю.І. Захист прав споживачів фінансових послуг: монографія / Ю. І. Крегул, О. Ю. Радченко. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 264 с.
6. Облік і звітність в оподаткуванні: Навч. посіб. / Н. Л. Гресь, К. К. Недоступ ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. М. Т. Теловатової ; Нац. техн. ун-т "Дніпров.

політехніка". Дніпро: НТУ "ДП", 2019. 151 с.

7. Скорик Г. І., Швецова М. Б., Стецюк П. І.. Вступ до макро- і мікроекономіки: Навчальний посібник / Г. І. Скорик, М. Б. Швецова, П. І. Стецюк. Друге видання. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 164 с.

8. Omelyanenko V. A., Martynenko V. V., Slatvinskyi M. A., Povorozniuk I. M., Biloshkurska N. V., Biloshkurskyi M. V. Methodological bases of sectoral innovation priorities evaluation within security-based strategies. *International Journal of Civil Engineering and Technology*. 2019. Volume 10. Issue 2. P. 1217– 1226. (Scopus)

9. Zveryakov M., Kovalenko V., Sheludko S., Sharah E. FinTech sector and banking business: competition or symbiosis? // *Economic Annals-XXI*. – 2019. – № 175 (1-2). – P. 53-57. – <https://doi.org/10.21003/ea.V175-09/>(Scopus).